

Inscenacija jednog mađarskog čudovišnog procesana Rijeci

Dok ja ovo pišem, sofijski inkvizitori taru sebi ruke od udivljenja, kako će omražena jugoslavenska "klikata" ^{njihova} malo i opet na optuženičku klupu iako - in contumaciam. Razumije se, da će procedura i ovaj put biti po uzoru mađarskom, ^{stila bugarskog savremenog pravosuđa:} što je uostalom sasvim u redu. Mađžari su već odavno poznati kao pravi majstori u fabriciranju svakojakih, pa i diplomatskih falsifikata (riječka "krpica") i u montiranju nemanje čuvenih procesa ("zagrebački veleizdajnički itd). Evo sada i mene, da sofijskim fiškalima spremim i ja nešto, što bi im moglo da posluži kao recept za insceniranje kakvog drugog procesa protiv naše "klikate." *Jugoslavene*

Čin se ovaj put zbiva na Rijeci. Vrijeme: proljeće 1914. U guvernerovoj palači sjedio je tada mađžarski magnat, grof Wickenburg, eksponent peštanske "jake ruke". Mađžari, uvjereni, da je ta "jaka ruka" na Rijeci politički već sasvim likvidirala Hrvate, držali su, te je došlo vrijeme, da se nešto slično učini i sa Fijumancima talijanskog jezika: autonomašima, iredentistima itd. I grof Wickenburg, čiji ~~XX~~ mozak nije ^{se bitno} razlikovao od onog današnjeg sovjetskog faktotuma Rakešija, došao na misao, da talijanskoj opoziciji na Rijeci skrha kičmu političkim procesima, koje će on inspirirati i svojim žbirima puštati, da ih oni izvode. Kako vidite: ništa novo pod suncem, pa ni pod onim na istoku.

Čini se, da su riječkom Guverneru najviše smetala četvorica njih. Evo im imena, kako su ih dr Teilio Bacchich, sami pisali: Corossacz, Brusai i - Zanella. Grof će najprije s njima da obračuna. Već je izrađen i odnosni plan. Udesit će se sve, da se pod zaštitom mađžarske pogranične policije rasprsnje pred guvernerovom palačom bomba, ~~koja~~ da krivnja pade na onu četvoricu, naročito na dra Icilia Bačića, koji je imao svoju advokatsku kancelariju u Jakinu (Ankoni). Sve se odvijalo po programu, već se rasprsla i bomba, peštanski "Lloyd", razni "Hirlapi" i "Napi", udarili u strahovitu dreku protiv klike riječkih izdajnika i njihovih ortaka s onu stranu granice. I ~~tako~~-kao sada onaj neki Crvenko, tako je ~~je~~ onda trô sebi ruke i grof Wickenburg.

Međutim grofova radost bila je kratkotrajna. Ubrzo se pokazalo, da je čitava stvar zapela-upravo bijedno.

Što se dogodilo? Jedan se od grofovih ortaka, neki Scipioni, rodom iz Abruca, u posljednji čas predomislio, otišao u Jakin, k doktoru Bačiću i otkrio mu ~~sax~~ sve. Bačić ga je smjesta odveo k javnom Notaru, pred kojim je -i u

prisutnosti drugih svjedoka- ponovio svoje priznaje.

Taj notarski spis sada je tu preda mnom. Prilično je opširan. Iz iskaza onog ~~Abra~~ Abručanina izlazi, da je čitavu stvar vodio perovođa pogranične policije, dr Beusterien. Što je do para, nije škrtario. Scipioniju je obećao nekoliko hiljada kruna u gotovom i vrhu toga mu je zajamčio izvjesnu mjesečnu pomoć i mađarsko državljanstvo. Nabavljena je bomba, ~~y~~ nađen ~~č~~ vjek-neki Belleli- koji će je baciti... U dokumentu se spominje i neka prodavačica voća, Vitorija, i još dvije -očito same "zdrave snage." Ovaj detalj ~~ima~~ ^{igra} mađarskim procesima znatnu ulogu. Žene su u mađarskim procesima od prilike ono isto, što i paprika u njihovim gulašima: daju im ^{ono} nešto pikantno...

Grof Wickenburg izjavio je pred Scipionom: - Još koji dan i ubit će me! Mislio je na onu četvoricu. Perovođa je uhvatio tu priliku i naredio Scipionu, nek ode u Jakin i ondje ~~na~~ ^{nekog} najmi ~~kakvog~~ anarhistu, un capo anarchico ~~A~~ "Već će njegova sama pojava dati procesu karakter potresne i do krajnosti uzbudljive senzacionalnosti.

No glavni zadatak tog anarhističnog glavešine sastojat će se u prvom redu u tome, da njemu- perovođi dru Beusterienu- dobavi pisma, koja će onu četvoricu smrtno kompromitirati i pokazati svijetu, kako fiumanska "klika" radi na obaranju mađarske državne suverenosti na Rijeci, a sve u korist jedne strane države (Italije).

Stvar je međutim- nakon Scipionovih otkrića- izišla na vidjelo. ~~Ma~~ Mađare je to zaprepastilo, ali ih nije smelo. Njihovi su "Napi" i "Hirlapi" kriještili i unaprijed, a perovođa pogranične policije strpao je bacača bombe Belelija u zatvor-znak, da će se istraga nastaviti i proces povesti.

Desilo se uto još nešto. Jedan od istaknutih ~~f~~ fiumanskih iredentista donio iz Jakina ~~o~~ već prije spomenuti notarski spis, objelodanio ga u štampi i -slijedeći istorijski primjer Emila Zole- pridodao na kraju svoj "Accuso! ~~22~~

Optužujem!

Koga? ^{pa} Guvernera i njegove ortake. Čak i državnog odvjetnika, nekog dra Meloka.

Do procesa nije došlo, jer je uto buknuo rat. I time je Mađarima uštedena jedna krupna bruka.

Jest, ali je po vremenu stvoren "Biro", ^{isto} koji i njima i njihovim informbiroovskim pajdašima otvara nove, još neslućene perspektive za blamaže, koje ne pobuđuju samo ^{smijeha} gnusanje svega čestitog svijeta već i neprolaznim ljagama žigošu i sve njihove uzročnike, nalazili se oni s ovu ili s onu stranu-Be-
karezine...